

geodet u

hollywood-u

Od John Waynea do Brad Pitta i Hugh Granta

Prevlast liječnika i odvjetnika

Prosječan hrvatski kino i tv gledatelj vjerojatno bi, bez obzira na formalno obrazovanje, uspio barem na trenutak zamijeniti nekog američkog odvjetnika. Ako ništa, u pravom trenutku uzviknuti: «Prigovor!». Liječnici su nešto teži slučaj, a i termini su kompliciraniji, ali bi vjerna obožavateljica Luke Kovača zasigurno znala barem kako funkcioniraju dežurstva u službi Hitne pomoći.

Prema tematici filmova i serija čovjek bi mogao zaključiti da smo ili bolesni, ili u nekom pravnom problemu. Ok, tu su i policajci, ponešto menadžera, i tu se krug više-manje zatvara.

Na prvi pogled čini se da su svjetla velikog i malog ekrana rezervirana za neka «ekskluzivnija» zanimanja od našeg. Na sreću, i mi svoje konje za trku imamo. Geodeti, strikes back!

Istraživanje J. F. Brocka

Australac John F. Brock, geodet, egiptolog i nositelj brojnih strukovnih priznanja, izradio je zanimljivo istraživanje na tu temu. Analizirajući filmove s geodetskom tematikom, one u kojima su neki od glavnih likova geodeti, i one u kojima se geodeti/geodezija pojavljuju kao sporedni likovi ili radnja, došao je do brojke od gotovo 100! Većina filmova su hollywoodske produkcije, ali uključena su i neka značajnija djela drugih kinematografija. Spomenut ćemo samo neke. U članku su korišteni podaci prikupljeni u navedenom istraživanju (izvornici dostupni na web-u).

Svakako najznačajniji noviji film s geodetskom tematikom je «Englez» (u originalu *The Englishman That Went Up A Hill But Came Down A Mountain*).

Snimljen 1996. prema istinitoj priči, s Hugh Grantom u ulozi geodeta, koji za vrijeme Prvog svjetskog rata ima zadatak odrediti visine svih vrhova u Walesu. Posao će mu omesti mještani jednog gradića čijem brijegu nedostaje 16 stopa visine da

bi ušao u kategoriju «planine». Ponosni Velšani zadržavaju Granta dok ne «nadograde» brijeg do željenog statusa. Hugh pristaje, većinom pod utjecajem čari Tare Fitzgerald.

Očito potaknut Hughovim primjerom, Brad Pitt 1997. godine snima «Sedam godina u Tibetu» (*Seven Years in Tibet*), gdje glumi austrijskog planinara koji se zbog izbijanja Drugog svjetskog rata zadržava u Tibetu. Osim što je planinar, Brad je i geodet, pa u pauzi duhovne obnove s Dalai Lamom pokreće topografski premjer Lhase.

Druge velike zvijezde imaju nešto manje afiniteta prema geodeziji, ali ipak ne mogu odoljeti njezinom izazovu. Tom Cruise pomaže geodetu koji trasira željeznicu na američkom zapadu u «Dalekim horizontima» (*Far and Away*) iz 1992. Harrison Ford, kao Indiana Jones, u «Otimačima izgubljenog kovčega» (*Raiders of the Lost Ark*) iz 1981. koristi teodolit da bi odredio točnu lokaciju tajanstvenog kovčega. Epizodna geodetska ostvarenja imaju i Val Kilmer (*The Ghost and the Darkness*, 1996), Gene Hackman (*Heist*, 2001), te Charles Bronson (*Death Wish*, 1974).

Rani radovi i era vesterna

Međutim, trend nije nov, i već u prvoj polovini 20. stoljeća geodeti zaokupljaju pažnju scenarista i režisera. Posebno su istaknuti

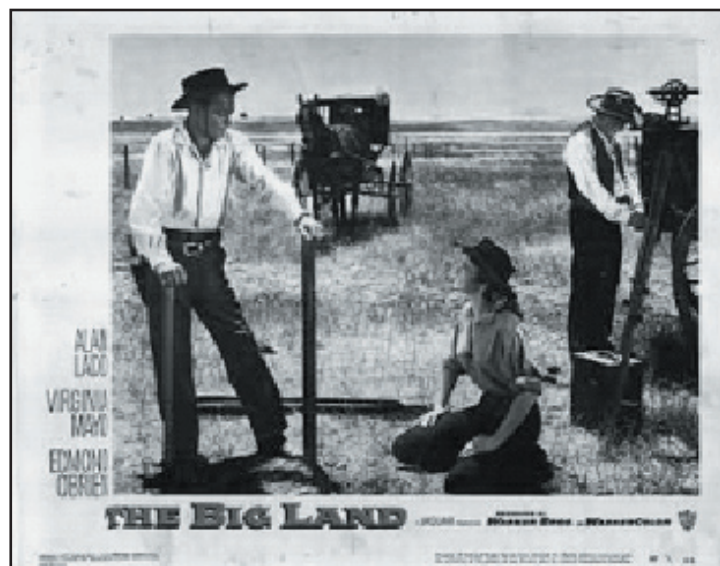
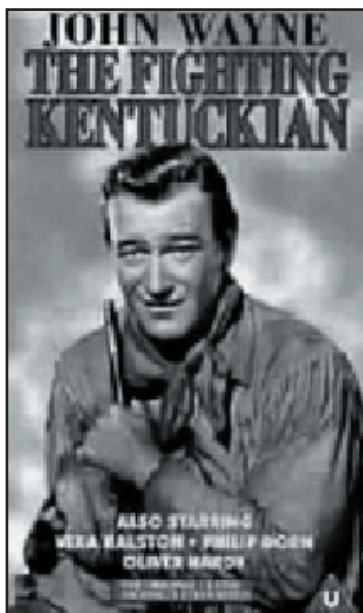

vesterni, u kojima se najčešće pojavljuju geodeti zaduženi za trasiranje željeznice na američkom divljem zapadu ili dodjelu zemljišta na novoosvojenim područjima. Jedan od najvećih glumaca tog doba, John Wayne, u filmu *The Fighting Kentuckian* iz 1949. prurušen u geodeta, provjerava međe uništene u borbi za zemljište. Geodeti su glavni likovi i u vesternima *When The West Was Young* (1932), *Western Union* (1941), *Denver and Rio Grande* (1952), *Carson City* (1952), *The Big Land* (1959) i drugima. Također, velika zvijezda, Cary Grant u filmu *The Howards of Virginia* iz 1940. glumi geodeta u vremenu prije američkog rata za nezavisnost. Clark Gable (*Red dust*, 1932.) unajmljuje geodeta za izmjeru plantaže te mu kasnije zavodi ženu. Charlton Heston, poznat po ulozi Ben Hura, u filmu *The Far Horizons* iz 1955. glumi geodeta na zadatku kartiranja novog teritorija Louisiane početkom 19. stoljeća, za što koristi geodetski stol i opažanja sekstantom. Imena ovih filmova današnjem gledatelju ne znače puno, ali tko zna, možda zalutaju u nekakvu HTV-ovu antologiju.

Na hrvatski način

Hrvatskog istraživanja na navedenu temu naravno nema pa je teško reći koliko se geodeti pojavljuju u domaćem filmu. Ipak, nemoguće je zaobići epizodu tv-serije «Ptice nebeske» iz 1989., u režiji Danijela Marušića, snimljene prema scenariju Ive Brešana (postoji i istoimeni roman). U njoj varalice Motka i Gic (tumače ih Zijad Gračić i Žarko Potočnjak), prevarivši naivnog bruceša slučajno dolaze u posjed teodolita. Kreativni Motka dolazi na ideju da bi prurušeni

u geodete mogli doći do velikog novca. Odlaze na područja gradilišta željeznice i ceste u Slavoniju kao «gospodin inženjer» i njegov «pomoćnik», te se bogate ucjenjujući se i jake lažnom

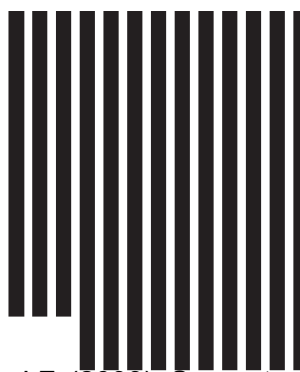
trasom koja, naravno, baš mora preći preko njihovih najboljih njiva, sve dok naravno ne budu otkriveni.

«Katastarska služba»?

Vratimo se na početak. Na žalost, nije za očekivati da će geodetske teme istisnuti pravno-medicinski lobi i da ćemo u večernjem prime-time terminu umjesto Hitne službe, gledati npr. Katastarsku službu. Ali, Hollywood vjerojatno neće prekinuti dosadašnju tradiciju i možemo očekivati još teodolita i nivelira na velikom ekranu (možda se pojavi i kakav GPS).

Darko Šiško
Marija Ljubić

Izvori:

Brock, J.F. (2003): Superstar Surveying: Hollywood Style!!
Brock, J.F. (2003): Hollywood Movie Surveyors: The «R» Rated Version!!!

(http://www.seasc2003hk.org/Congress_Proceedings/index.htm)

